

Poglejte na številke poleg naslova za dan, ko Vaša naročnina poteče. Skušajte imeti naročnino vedno vnaprej plačano.

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

NA NIKAJ VEČ KOT
2c "GLAS NARODA"
PO POŠTI NARAVNOST NA
SVOJ DOM (izvenredni obdelki in priložnosti)
:: Citajte, kar Vas zanima !!

Telephone: CHelsea 3-1242

Registered as Second Class Matter September 25th, 1940 at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3rd, 1879.

No. 133 — Štev. 133

NEW YORK, WEDNESDAY, JULY 9, 1941 — SREDA, 9. JULIJA, 1941

Volume XLIX. — Letnik XLIX.

NEMŠKI UMIK V BESARABII

NEMŠKO VRHOVNO POVELJSTVO TRDI, DA VSE POTEKA PO NAČRTU. — RUSKI VSPEHI NA MNOGIH KRAJIH. — STALINOVA ČRTA DRŽI. — LITVINOV POZIV

Kolikor je mogoče sklepati po poročilih, ki prihajajo iz Berlina in Moskve, je pričela sreča Nemcem obračati hrbet. Nemško vrhovno poveljstvo je objavilo o bojih z Rusi le kratko poročilo in sicer: "Operacije na vzhodni fronti potekajo po načrtu."

Do sedaj so vojaške oblasti v Berlinu tujim častnikarim poročevalcem vsak dan popoldne podale poročila o poteku vojne. Včeraj tako poročilo ni bilo objavljeno.

Gotovo pa je, da so v teku največje bitke, kar jih še pomni zgodovina. Živa je cela 2000 milj dolga fronta od naj-severnejše točke na Finskem pa do Črnega morja.

Rusko vrhovno poveljstvo pa poroča, da so Rusi imeli velike uspehe na mnogih krajih dolge fronte.

V Besarabiji so bili Nemci in Rumunci v velikem neredu vrženi čez Prut in sicer v okolici Faleu, kjer so Nemci skušali čopeti do Dnjestra. Na tem kraju so Rusi izvedli več protinapadov, slednjič pa so se Nemci umaknili in pustili na bojišču mnogo orožja in municije.

Pri Novogradu Volynskem na Poljskem so Nemci doživeli velikanske izgube, vstavljene so bili na osrednji fronti pri Bobruisku in okoli Ostrova ter ob Baltiku na meji Letške.

Nemci zamaž vdarjajo na Stalinovo črto

Iz vseh poročil je mogoče posneti, da se je nemški blickrig vstavil ob Stalinovi obrambni črti, ki jo Nemci neprestano napadajo z vsemi silami, toda začeli so ob trden zid, katerega ne morejo prebiti.

Na svoji utrjeni črti izvajajo Rusi protinapad za protinapadom. Pri Novogradu Volynskem so uničili dva nemška infanterijska polka. Na jugu je bilo nemško prodiranje proti Dnjestru vstavljeno.

V svojem prodiranju proti Leningradu so bili Nemci vstavljene še pred Ostrovom. Okoli Ostrova so ruska artilerija in aeroplani prizadeli Nemcem strahovite izgube. V bojih pri Bobruisku so Rusi razbili 38 nemških tankov in dva polka infanterije. Navzlic neprestanim napadom s tanki vseh vrst Nemci niso mogli prodreti do Dnjestra.

V splošnem so boji kar naj-silovitejši in bodo najbrže še hušji, kajti Nemci bodo pripe-

Litvinov je zopet govoril

Včeraj popoldne je po radio v Moskvi govoril nekdanji ruski vnanji komisar Maksim Litvinov, ki je na glasu kot najboljši ruski sodobni diplomat, ter je pozival Anglijo, da vrše takoj svojo oboroženo silo proti Nemčiji; med tem časom pa bo Rusija odbijala nemške vdarec na vzhodu in Hitler bo prisiljen bojevat se na dveh frontah.

Litvinov, ki je bil že od nekdaj velik sovražnik nacizma in fašizma, je rekel, da je sedaj pravi čas, da Anglija vpa-de na evropsko celino, ko je moral Hitler poslati večino svoje armade proti Rusiji. Litvinov je govoril v angleškem jeziku in rekel, da se bo Rusija, bojevala do konca, dokler ne bosta popolnoma uničena naci-zem in fašizem.

"Trdni v svojem sklepu se bomo borili, dokler fašistično barbarstvo ne bo iztrebljeno s sveta," je rekel.

"Zelo važno je, da Hitler niti za trenutek ne dobi odmo-ra," je nadaljeval Litvinov. "Njegova strategija je bila vdariti posamezno na vsakega svojega nasprotnika ob različnih časih, naša naloga pa je vdariti skupaj naenkrat. Vsak vdarec je sedaj deseterkrat bolj učinkovit in cenejši, kot pa če bi vsak izmed nas bil slabšeji."

Litvinov, ki je bil odstavljen kot vnanji komisar leta 1939 tri mesece pred sklenitvijo nemško-ruske nenapadalne pogodbe, je pozval vse narode, da podpirajo Rusijo in Anglijo v vojni proti Hitlerju in njegovi tolpi morilcev.

NESLOGA MED STRAJKARJI

"Dairymen's League Cooperative Association" se še vedno pomišlja, če bi se pridružila štrajkarjem ali ne. — Važna konferenca pri Owenu D. Youngu v Hornesville-u.

Iz Utice v gornjem delu new-yorške države poročajo, da se voditelji "Dairymen's League Cooperative Association", ki ima približno 30 tisoč članov, še vedno niso odločili, če naj se udeležijo "mlečne blokade" ali ne. Upajo namreč, da bo mogoče potom pogajanj revidirati cene, ki jih določajo zvezne in državne postavne.

"Dairy Farmers Union", ki

Jugoslavlani proti Hitlerju

Po ovinkih prihajajo iz Jugoslavije poročila, ki pravijo da so vsi Jugoslavlani proti Adolfu Hitlerju. — T a k o pravi neko poročilo, da so vsako jutro na hiše nalepljeni pozivi, da naj vsakdo po svoji moči prispeva, da je hitlerizem uničen. Vedno vsak dan napadajo jugoslovanski četniki iz zasede nemške vojske.

Reklama na plačilnih kovertah

Pri nekaterih podjetjih v državi New Jersey dobivajo delavci plačo v kovertah, na katerih so oglaševalni vrst žganja in piva. Proti temu je nastopil E. W. Garrett, državni alkoholni komisar.

Podjetnikom je sporočil:

— Do delavčevega zaslužka je upravičena njegova družina, ne pa salon. Ko delavec poskrbi za svoj dom, ima še dovolj časa, nabaviti si pijačo.

JOHN L. LEWIS JE ZLIL SVOJ SRD NA ROOSEVELTA IN HILLMANA

Predsednik bajne ni storil prav, ker se je proti štrajkarjem poslužil vojaštva, dočim je bil Hillman brezbrizhen z ozirom na stavko premogarjev.

Predsednik CIO, John L. Lewis, je tako ostro napadel predsednika Roosevelta in Sidneya Hillmana, ravnanja produkcijske uprave, da mu je začel Jacob Potofsky, predsednik Hillmanove unije, — Amalgamated Clothing Workers — o-narodne nujnosti ter seje razkol med vrste CIO.

Težki očitki so padli na tajni seji 250 CIO voditeljev, kate-

ro je sklical predsednik Philip Muray v svrhu organiziranega odpora proti vsem predlogom v kongresu, čijih namen je okrniti pravice delavstva.

Lewis je napadel predsednika Roosevelta, da zasede Islandijo z lomil stavko pri North American Aviation Corporation. Obenem je izrazil tudi svoje nezadovoljstvo z obrambnim posredovalnim uradom.

Hillmana je zmerjal, ker je poveril začetno stavko v okrožjih mehkega premoga obrambni posredovalni oblasti. Kako brez potrebe je bilo to, je razvidno iz dejstva, da so lastniki mehkih premogovnikov po južnih državah sprejeli samo tista priporočila posredovalne oblasti, ki so jim bila povšeči, vsa druga so pa zavrnili.

Lewis ne more pozabiti, s kakšno vneto je članstvo CIO-unij podpiralo ponovno izvolitev predsednika Roosevelta, dočim je bil on proti nji.

Ko je Lewis nehal govoriti se je oglasil Jacob Potofsky ter mu začel predbovati, da skuša s svojimi napadi napotiti Amalgamated, da bi zapustila CIO, četudi je k ustanovitvi CIO izdatno pripomogla z denarjem in članstvom.

— Mr. Hillman in Rooseveltova administracija ne potrebuje nobene obrambe, — je vzkliknil Potofsky. — V zadnjih mesecih si je celavstvo priborilo nešteto dobrine. S pomočjo Hillmonvega vpliva je CIO organiziral delavstvo Ford Motor Company ter pri Bethlehem Steel Company odpravil kompijsko unijo.

RUSKA VOJAŠKA MISIJA V LONDONU

V Londonu je prišla ruska vojaška misija pod vodstvom generala R. Golikova. Ruskemu poslaniku Ivanu Mayskemu, ki je pri prihodu pozdravil generala Golikova, je velika množica priredila bučne ovacije.

Generala Golikova spremlja jo admiral N. M. Harlamov, polkovnik Pugačov, polkovnik Dragun, major Sizov in vojaški inženir Varanov.

V Londonu se vrše razgovori, da bi prišlo do prijateljstva med Rusijo in Poljsko. Rusi pa so že tuji pričeli ozivljati panslovansko misel ter bodo zastavili vse svoje sile, da združijo vse Slované, ki bodo kot en narod nastopili proti Hitlerju in bodo po vojni zopet imeli svoje neodvisne države.

Angleški strokovnjaki v Moskvi

V Moskvo je dospelo pet novih članov angleške vojske in gospodarske komisije. Med njimi sta dva strokovnjaka za olje, dočim so trije vojaški izvedenci.

POOSTRITEV OPERACIJ ANGLEŠKIH PODMORNIC

Na sliki kaže št. 1 laški otok Lampadus, blizu katerega sta bila potopljena dva transportna parnika oziroma; št. 2 kaže pristanišče Bengazi, št. 3 Lemnos, tu so bile potopljene 3 ladje.

Velika sila za obrambo Islandije

Ameriška posadka na Islandiji bo tako močna, da bo pripravljena na vsak slučaj. — Islandija samo 400 milj od Grenlandije; 600 od Norveške

Islandija, najnovejša ameriška obrambna postojanka, bo zahtevala največjo prekmorsko garnizijo za svojo obrambo. Koliko vojaštva so imeli Angleži na Islandiji, je vojaška tajnost, toda oni, ki so imeli priliko obiskati Islandijo, cenijo angleško posadko na 80,000 vojakov.

Vojaški izvedenci pravijo, da bodo morale imeti Združene države na Islandiji tako močno posadko, da Nemci ne bodo niti poskušali polastiti se otoka.

Združene države bodo vsekar imelo na Islandiji saj tako močno armado, kot so jo imeli Angleži, ali pa še močnejšo. V svoji prošnji na predsednika Roosevelta, da zasede Islandijo je ministrski predsednik Herman Jonasson posebno povdabil, da naj bo posadka tako močna, da je popolnoma pripravljena za vsak slučaj. In predsednik Roosevelt je to obljubil.

Združene države imajo v raznih prekmorskih krajih 118,700 vojakov. Koliko jih je na katerem kraju, ni bilo objavljeno, toda v maju je bilo na Havajskih otokih 40.000 ameriških vojakov.

Ameriško vojaštvo, ki je zasedlo Islandijo, je po raznih zanesljivih podatkih po številu in opremljenosti zelo močno in tudi kanadski ministrski predsednik W. L. Mackenzie King je rekel, da je ameriška garnizija na Islandiji tako močna, da so se mogli Angleži umakniti z otoka.

Kongresni krogi mnogo razpravljajo o zasedbi Islandije in nastale bodo velike debate, ako bo treba na otok poslati še kaj več vojaštva. V tem oziru bo moral predsednik ali pa kongres izdati posebno deklaracijo. Po postavi je namreč prepovedano poslati ameriško vojaštvo izven ameriške celine, razm v kako ameriško posest. Poleg tega pa tudi še ni določena meja, kje se neha zapadna zemeljska polobla in kje se prične vzhodna. Pri označenju zapadne poloble je bilo

rečeno, da spada v zapadno poloblo Grenlandija, Islandija pa je bila izključena. Islandija se nahaja 400 milj vzhodno od Grenlandije.

Geographic Society pa pravi, da je znanstvena meja med zapadno in vzhodno zemeljsko poloblo (med Ameriko in Evropo) 20. poldnevnik, ki teče skozi Islandijo nekoliko zapadno od Reykjavika.

Odločba predsednika Roosevelta, da ameriška vojska zasede Islandijo, ho imela za neizogibno posledico spopad ameriškega vojnega brodovja z nemškimi. Vojaški, zlasti pa mornariški izvedenci so mnenja, da bo moralo v kratkem priti do spopada med ameriški in britanskimi vojnimi ladjami in nemškimi podmornicami.

Ako bo Nemčija trpela, da bodo ameriške ladje neovirano vozile med Ameriko in skandinavskimi deželami, tedaj ne bo

prišlo do nobenega spopada na morju, toča Nemčija najbrže tega ne bo dopustila.

Nemške podmornice bodo skušale potopiti vsako ameriško ladjo, ki bo na Islandijo peljala vojaške potrebščine ali pa vojaštvo. Predsednik pa je ob istem času, ko je poslal vojaštvo na Islandijo, tudi naročil bojnimi ladjami in mornariškim aeroplanom, da očistijo Atlantik nemških podmornic in napadalnih bojnih ladij. Jasno je tedaj, da bo mogoče v najkrajšem času prišlo do spopada med ameriški in nemškimi bojnimi ladjami na Atlantiku, zlasti še, ker je Nemčija razglasila vojno zono daleč proti zapadu Islandije in če se bo hotela izogniti spopadu z ameriški bojnimi ladjami, bo morala vojno zono umakniti daleč proti vzhodu in le samo 700 milj zapadno od angleških otokov.

GROZNA KATASTROFA V GUADALAJARI

Iz Guadalajare v Mehiki poročajo, da je udarila strela v neko tankajšnje gledališče, ko je bilo v njem nad dva tisoč ljudi. Petinosemdeset oseb je bilo usmrčenih, večje število pa ranjenih.

Med gledalci je nastala panika. Vse je drlo proti zasilnim izhodom. Dosti ljudi je bilo v gneči do smrti pomanjanih. Gledališče je začelo goreti in se je kmalu zrušilo. Gasilci, policisti in vojski so

odnašali žrtve s pogorišča. Ljudska množica, hotela imeti podatke o ponesrečenih, je navalila na mestno mrtvašnico.

Nekaj trenutkov prej, predno je udarila strela, so ugasnile v gledališču vse luči. Gledalci so sečeli mirno na svojih sedilih, čakajoč nadaljevanja predstave. Nato je tresčilo v oder. V temi sledeči paniki je bilo usmrčenih 37 žensk, 30 moških in 18 otrok.

VOJNA V JUŽNI AMERIKI

Zaradi meje je prišlo med južnoameriški državama Peru in Ekvadorjem do resnega spora in zaradi ponavljajočih se obmejnih spopadov med stražami, ste se v ponedeljek obe armadi resno spoprijeli.

Že v maju so Združene države, Argentina in Brazilija obema državama ponudile svoje posredovanje za poravnavo spora. Vse prizadevanje teh držav pa ni imelo uspeha in sta se slednjič obe armadi spopadli.

V posredovanju je prevzela vodstvo Argentina, ki upa, da bo mogoče poravnati spor, kajti tudi med državama Peru in Chile je že več let prišlo do več obmejnih spopadov, ki pa niso imeli nikakih resnejših posledic.

Z ozirom na sedanji zamotan svetovni položaj se trudijo vse ameriške države, da ohranijo mir na tej zemeljski polobi. Zato bodo napele vse sile, da pride med Peru in Ekvadorjem do sporazuma čimprej, predno bi sovražnosti zavzele več in resnejši obseg.

PISMO IZ STARE DOMOVINE

Rojak in naš dolgoletni naročnik iz Pennsylvanije je sprejel pismo iz Vasi Pekel pri Borovnici na Notranjskem. Pismo je bilo pisano 22. aprila in tudi oddano. Opremljeno z znamkami kot do razkola Jugoslavije za navadno pošto Odposlano iz pošte Borovnice pa je bilo 7. maja. Odprto in pregledano, in s koscem papirja zopet zalepljeno na katerem je bilo označeno "Verificato per censura."

Med drugim pišejo: "Draginja je taka, da denar nič ne velja pri bogatejših, kaj bi šele veljal pri revnejših ljudeh. Moram vam povedati, da so podrli sloviti Borovniški most. (Ne omenjajo pa kdo je most podrli.) Gotovo že veste, da smo sedaj pod Italijo in da smo Italijani. Kaj bomo čez leto dni pa še ne vemo. Vemo le to, da kar smo, ne bi radi ostali."

"GLAS NARODA"

(VOICE OF THE PEOPLE)

Owned and Published by Slovene Publishing Company, (A Corporation), Frank Baker, President; J. Lupsha, Sec. — Place of business of the corporation and address of above officers: 215 WEST 18th STREET, NEW YORK, N. Y.

48th Year

"Glas Naroda" is issued every day except Saturdays, Sundays and Holidays.

Subscription Yearly \$2.— Advertisement on Agreement.

Na celo leto volja list na Ameriko in Kanado \$3.—; na pol leta \$2.—; na štiri leta \$12.—; Za New York na celo leto \$7.—; na pol leta \$4.—; Za inozemstvo na celo leto \$7.—; na pol leta \$4.50.

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izvenredno sobot, nedelj in praznikov.

"GLAS NARODA," 215 WEST 18th STREET, NEW YORK, N. Y. Telephone: CHelsea 5-1242

MUSSOLINI PONIZAN

Mussolini je bil hitreje ponizan, nego se je kdo nadal, da bo. Nazunaj se njegov položaj ni bistveno spremenil. Se vedno lahko goberda in igra vlogo "diktatorja", toda pri italijanskem narodu je izgubil vso veljavo. Opira se le tiste oblasti, ki mu jih Hitler milostno naklanja.

Če vprašate danes povprečnega Italijana, kaj misli o vojni, o fašističnih vladnih voditeljih in o "uspehih" italijanske armade, vam bo odgovoril: — Kaj hočemo, Italija je naj-novejša Hitlerjeva pridobitev.

Nihče ne bo zanikal, da naciji popolnoma obvladujejo Italijo ter da Mussolini ni nič drugega kot ena tistih kreatur, ki v zaslužjenih in "osvojenih" deželah ližejo Hitlerju pete, da jim dovoli igrati vlogo "državnih voditeljev."

Pozabljen je čas, ko se je bil firer v hipnem navdušenju brzojavno zahvalil duceju z besedami: — Mussolini, nikdar ne bom pozabil vaše svestobe!

Pri zadnjih sestankih na Brennerju Hitler ni več smatral Mussolinija za sebi enakega druga, pač pa za svojega hlapca.

Razmerje med Hitlerjem in Mussolinijem se je še poslabšalo, odkar so sklenili naciji prijateljstvo s podpredsednikom francoske vlade v Vichyju, izdajalskim francoskim admiralom Darlanom.

Hitler je že odnekaj smatral italijansko vojno mornarico za svojo veliko oporo. An gleži so jo pa tako temeljito razbili, da danes sploh ne pride več v poštev. In to se je zgodilo baš v času, ko bi Hitler bojne ladje najbolj potreboval.

Takrat je zahrepenel Hitler po francoskem brodomu. Naj Darlan še tako zatrjuje Francozom, da se je posvetoval s Hitlerjem samo glede "sodelovanja", ne bo nikdar mogel utajiti, da je bila francoska mornarica predmet te umazane mešetarije.

Izza tistega časa smatra Hitler Italijo za okupirano ozemlje. Petainovo oziroma Darlanovo Francijo pa za svojo zaveznico.

Ko se je nudila Hitlerju prva prilika, je prodal Mussolinija Darlanu. Italijanskemu poslaniku Alfieri je Hitler v brk povedal, da so Italijani "strahopetci" in "ničvredna sodrga". Alfieri je nameraval resignirati, in Ribbentrop je z vso svojo diplomatsko spretnostjo le težko preprečil javen škandal.

Hitler je opozoril Mussolinija, naj si enkrat za vselej izbije iz glave, da bi dobil kakšen kosček francoskega ozemlja, pač mu je pa v zameno dovolil, da sme še enkrat zasesti Grško.

Vsled te "koncesije" so Italijani silno ogorčeni, in ne morejo odpustiti Mussoliniju, ker se je Hitlerju za to "uslugo" še prav ponižno zahvalil.

S tem pa seveda ni rečeno, da bo smela Italija obdržati Grško. Baš nasprotno, kajti Hitler je obljubil Grški "neodvisnost". Italijanskim divizijam je zato dovolil vkorakati v Grško ozemlje, ker nujno potrebuje tankaj stacionirano nemško vojaštvo. Kar je bilo pa še blaga v podjarmljeni deželi, so ga Nemei že prej odnesli oziroma so si ga zajamčili potom "trgovskih pogodb."

Svoječasno so Italijani kar divjali samega navdušenja, ko jim je Mussolini raz balkona svoje palače trobil o njihovem junaštvu in nepremagljivosti Italije.

Ko je pa duce ob obletnici vstopa Italije v vojno govoril pred italijanskim parlamentom, je lahko vsakdo opazil, da je bilo ploskanje njegovih najvernejših pristašev prisiljeno, ter da izrazi navdušenja niso prihajali iz srca.

Po svoji stari navadi se je Mussolini pačil, šobil, pretvarjal in zavijal oči ter skušal dokazati parlamentarcem, da bi bili Italijani meseca aprila prav gotovo premagali Grke, če bi jih ne bili Nemei prehiteli.

Poslušalec se je na obrazih poznalo, da mu ne verjamejo.

Ko je stopil Mussolini z govorniškega odra, je napravil vtis poraženega in utrujenega moža.

Dies preiskuje...

Znani Diesov odbor bo začel v kratkem raziskovati delavnosti nemških in japonskih špijono v Združenih državah.

Japonski špijoni so omejevali svoje čelo na zapadno obalo.

Zaslišanja se bodo vršila v Washingtonu in bodo trajala najmanj dva tedna.

Knudsen na inšpekciskem potovanju

Wm. S. Knudsen, ravnatelj produkcijske uprave, bo dva tedna potoval po deželi in inšpiciral vojno industrijo. Predvsem si bo ogledoval tovarne za letala, ladjedelnice in tovarne za topove.

V Detroitu, Mich., se bo mučil več dni.

ČITATELJI! — Ostalo nam je še nekaj Blaznikovih Pratik za leto 1941. Ker je že sredi leta in bi šle v popolno izgubo, smo pripravili jih čitateljem poslati, ako pošljejo nam deset centov v znakah za pokritje poštne in pošiljalnih stroškov. — Knjigarna "Glasa Naroda"

ISLANDIJA, DEŽELA VEONEGA LEDU IN TRAJNEGA OGNJA.

Ko je lanskega leta Nemčija zasedla Dansko, je Anglija v odgovor nato zasedla Islandijo, ki je bila z Dansko združena po takomimenovani personalni uniji. Islandija je bila samostojna država s svojim parlamentom, le kratki je bil skupen Danski in Islandiji. Zdaj je na tem najbolj severnem kulturnem otoku naše zemlje angleška posadka. Te dni pa so Nemei sporili, da so začeli Anglijo s svojimi podmornicami blokirati tja gori do Islandije. Zato je ta dežela vedno bolj v ospredju našega zanimanja. Zato tudi ne bo odveč, če spregovorimo nekaj besed o tej zanimivi deželi, kjer je doma večni led, kjer pa tudi vedno gospodari sila ognja.

Vsa Islandija obsega kakih 107.000 kvadratnih km. Največji del otoka je gorat, ter leži 400 do 800 metrov nad morjem. Le ob morju in med gorami so ravnine. Sredi tega goratega sveta pa se tu in tam dvigajo 1200 do 2000 m visoki vrhovi, ki pa so pokriti z večnim ledom. Ti ledeniki pokrivajo eno sedmino otoka. Največji je Vatnajokuli, ki pokriva 8500 oraloval zemlje ter je 2119 m visok.

Glaseviti so islandski ognjeniki, ki delujejo v sredi teh ogromnih ledenikov. Dve naravni sili se v tej deželi neprenehoma med seboj bojujejo; ogenj in led. Otok ima kakih 150 ognjenikov, med katerimi jih je več ko 100, kateri so delovali že v zgodovinskih časih. Samo ognjenik Hekla je v zgodovinski dobi vsaj 20-krat bruhal. Ognjeniški izbruh so tieta, s trahotna nesreča, ki od časa do časa obiskuje ta otok.

Kadar začne bruhati veliki ognjeniki, ki začno potzeti v dolino, njihove ledene vode pa takrat poplavijo večji del dežele. Takrat je na Islandskem kakor ob vsotnem potopu.

Vatnajokuli je bruhal nad 7 mesecev. Pridružili so se mu še drugi ognjeniki, nakar je kar 100 ognjenikov bruhalo gorečo lavo. Takrat je pepel iz ognjenikov na Islandiji veter zanašal v Ameriko, celo v Afriko, da, celo do Avstralije je prišel pepel iz Islandije.

Ob tisti nesreči je poginilo 70 odstotkov vseh domačih ži-

važ ter je bilo ubitih 20 oist. vsega prebivalstva. Zato ni nobeno čudo če je domačega prebivalstva tako malo. Tiste strahotne naravne nesreče so pustile svoje sledove na obličin Islandije. Površino pokrivajo ogromne, pušave chlažene lave. Tu in tam pa iz notranjosti zemlje bruhajo vroči vreli, ki jim pravijo "gejziri." Največji med njimi je prava znamenitost, ki jo hodijo gledat tuji od blizu in daleč. Ta gejzir pa ima tudi veliko narodno-gospodarsko vrednost, ker pomeni veliko vodno silo. Ta gejzir eno človeško dobo ni deloval, zlat pa je spet ves živahen. Kadar deluje, takrat brizga svojo vročo vodo do 70 m visoko. Z ledenikov tečejo v morje obilne vode, ki pomenijo za deželo važne vodne sile. Slapovi teh voda so ponekod do 100 m visoki.

Zgodovina Islandije se začne leta 930 po Kr. ko so se tam naselili nordijski Vikingi ki so deželo dali svoje postave. Še zdaj imajo na Islandiji prostor, ki ga imenujejo "Tingvellir" kjer so se stari Vikingi zbirali k zborovanjem in sodbam, kjer so poslušali narodne peve in kjer se tudi dandanes zbirajo Islandci, kateri imajo ta kraj za svet. Višek kulturnega življenja v Islandiji je bil v 13. in 14. stoletju, ko sta ugnefito in pesništvo cveteli. Nato pa so prišla stoletja trpljenja in naravnih nesreč, dokler Islandci leta 1918 niso izvojevali svojo samostojnost. Islandska zgodovina nas uči, da za samostojnost katerega naroda ni potrebe, da je velik, marveč, je dovolj, da je priden, kulturn in svobodoljuban.

Ko so se Islandci leta 1918 osvobodili, se je začelo njihovo kulturno življenje hitreje razvijati. Do leta 1918 niso imeli nobenega kosilnega stroja, danes jih je v deželi že 4000. Pred letom 1918 so v deželi imeli 23 tisoč glav goveje živine, 40 tisoč konj, 600 tisoč ovac in nekaj kokoši. Danes pa je tam gori, že 40 tisoč glav goveje živine, 50 tisoč konj, in milijon ovac in 70 tisoč kosov kokoši. Preleg tega goje kožuharje, kože in svinje. Islandija se pa v glavnem preživlja z ribolovom. Toda tudi v tem pogledu je na-

Rojake prosimo, k o pošljijo za nagradno, da se poslužijo — UNITED STATES OSIROMA CANADIAN POSTAL MONEY ORDER, ako je vam le priročno

predovala. Do leta 1918 so Islandci imeli le kakih 180 majhnih in slabo opremljenih ladjic, zdaj pa imajo že 360 modernih ladij s 40.000 tonami, katere so sposobne za plovo na globokem morju. Poleg tega ima država sama celo brodogradnjo za transport rib v druge države. Zdaj je, tam 17 tovarn, kjer predelujejo ribe. Cest imajo že 1000 kilometrov. Železnica Islandija sicer nima, pač pa dobre avtomobilske ceste.

Glavno mesto je Reykjavik, ki je zadnje čase postalo docela moderno ter ima veliko zaprtih in pokinito kopališče, gledališče, univerzo, odlično postajo, živno balneiko, šole in sportne naprave. Nameravali so tudi zgraditi velik stadion za 40 tisoč gledalcev, čeprav ves narod ne šteje več ko 100.000 duš. Na deželi so si Islandci ustalovili visoke šole za ljudsko vzgojo, imajo moderne lekarne, moderne velike vrtarje, moderne klavnice itd. Rudnin in kovin dežela nima ter mora celo premož uvažati od drugih, kar je seveda drago in zavrudno. Ljudje navadno kurijo z posušeni ovčiji odpadki. — Pač je, kakor povedano, blagolovje dohodkov. Zadnje čase obeta tudi vodna sila s svojo elektriko postati važna zadeva.

V trdo, vendar lepo življenje tega malega naroda pa je zdaj posegla kruta vojna, katara tudi njemu ni prizanesla.

NAPAKO JE NAPRAVIL.

Švedski kralj Gustav Adolf je pri paadi vprašal nekega vojaka, kako se piše.

"Andre se pišem, veličanstvo."

"Oh, to pa je v naši domovini že o slavno ime," je dejal kralj. "Ali veste, kaj več o svojem rojaku, ki se je tako pisal, kakor vi?"

"Da veličanstvo! Gospod poročnik mi je povedal, da je bil Andre veliki zrakoplovec, ki je v zrakoplovu odletel na se verni tečaj, da pa se ni nikdar več vrnil."

"Tako je bilo, dragi moj vojak. Ali vam poročnik ni nič drugega rekel?"

"Pač, dejal mi je, da je Andre naredil veliko napako, ker me ni takrat seboj vzel."

Darilo Delav. federacije

Ameriška delavska federacija je darovala iz svoje blaginje pet tisoč dolarjev United Service organizacijam ter pozvala vse svoje člane, naj tudi privatno prispevajo v ta namen.

253 pijancev v 40 urah

Na policijsko stražnico v Seattle, Wash., so pripeljali od četrtka do sobote zjutraj 253 oseb, ki so počele v pijanosti razne neumnosti.

Mesto Seattle ni imelo izza leta 1919 takega "rekorda".

Proti St. Lawrence kanalu

George F. Barrett, generalni pravdnik države Illinois, bo vložil v kongresu formalni protest proti izgradnji St. Lawrence kanala. Po njegovem zatrdilu je proti temu načrtu večina illinoiskega prebivalstva.

S St. Lawrence kanalom bi dobila Kanada kontrolo nad Michiganskim jezerom, — je rekel Barrett. — V "osrje Amerike" bi pribajali tujemski parniki, vsled česar bi izgubilo ameriško parobrodstvo milijone in milijone dolarjev.

Holandska prekinila odnošaje s Finsko

Holandska vlada v izgnanstvu izjavlja, da je prekinila diplomatske odnošaje s Finsko, kajti njeno diplomatsko zastopstvo v glavnem mestu Finske bi bilo ta čas brez vsakega pomena.

Ghandy noče povzročati Angliji neprijetnosti

Znani indijski voditelji Mohandas K. Gandhi je izjavil, da noče Angliji, dokler se bo v tej vojni borila za svoj obstoj, povzročati nobenih neprijetnosti.

Tisočkrat ponavljam, — je izjavil, — da ni namen naše kampanje pasivnega odpora spravljati angleške oblasti v zagato, pač je pa nasprotno res, da jim naureč pri vsaki priliki skušamo pomagati iz zaorege.

Stavka v kaznilnici

V zvezni kaznilnici v Leavenworth, Kansas, so zastavali kaznenici, ki izdelujejo čevlje in krtače. Vseh skupaj jih je nad tisoč. Med njihovimi zastopniki in vodstvom kaznilnice so že začela pogajanja.

Ravnatelj kaznilnice, Huds-peth, je rekel, da zaenkrat še ne ve, kdaj bodo začeli stavkarji spet delati.

Peter Zgaga

V nekaterih Amerikancih se je utrdilo prepričanje, da se v Ameriki pokore zveznim, državnim, okrajnim in občinskim postavam je tukaj rojeni in naturalizirani Amerikanci.

Vsi tujezeci so pa že vsaj v splošni naciji, komunisti, fašisti in sploh sovražniki v Ameriki obstoječega reda, ki ne strpno čakajo prilike, da bodo strmoglavili vlado Združenih držav.

Ta sumničnja sta, skusala izpodbiti predsednik in generalni pravdnik, ko sta lani odredila registracijo inozemcev, pa jima načrt ni povsem uspel. Kadarkoli primejo kakšnega špijona, zavrsi med nenko ljudsko množico. — Gotovo je nemški ali laški pritepenec. Če pa slučajno ni Lah ali Nemea, je pa nedvomno Rus, boljševik, komunist.

V resnici je pa stvar povsem drugačna. Nedavno so uradniki justnega departmanta aretirali v New Yorku dvaintrideset pi-jonov, ki so nemške vojaške tajnosti zročali oziroma prodajali nemškim oblastim. Skoro vsi so Nemei in skoro vsi tudi naturalizirani ameriški državljani.

Hitler se za špijonažno službo ne bo nikdar poslužil pravih Nemcev, pač ima za to umazano delo najraje naturalizirane ameriške državljane nemškega pokolenja.

Če pravi Nemea zagreši kakšno nepostavnost, mu pre-ti nevarnost deportacije, dočim je naturaliziran državljan var-en pred deportacijo, in ga kot ameriškega državljana sprej-me tudi ameriška vojna indu-strija v svojo službo.

Razlika med inozemcem in državljanom ni nobena poseb-na jamačina.

Človek, ki je zmožen v na-cijskem smislu ruvati proti no-tranji varnosti dežele, je zmo-žen se marsičesa, poleg tega tudi krive prisega na ustavo Združenih držav.

Napačno je sumničiti ino-zemca samo zato, ker je ino-zemec. In istotako napačno je zaupati državljanu samo zara-ditega, ker je državljan.

Kraljevska izgnanca.

Po velikih ovinkih sta nape-sled vendarle dospela na Kubo bivši romunski kralj Karol in njegova ljubica, Magda Lupe-scu.

Zdaj sta že deloma na var-nem, denarja imata dovolj, le nekaj jima greni srce: visoka kubanska družba ju prezira in ju noče sprejeti v svojo sredo. Ob prvi priliki se bosta skuša-la izseliti v Združene države.

V Ameriki je na žalost še precej praznega klasja, ki se nadeje rado klanja tudi sfa-liranemu kraljevskemu veličanstvu.

Grška vlada v Južni Afriki.

Časopisje poroča, da je grški kralj Jurij II. s člani svoje družine, ministri, uradniki, so-ferji, sobaricami, strežnicami, lakajji ita., srečno dospel v Južno Afriko.

Družba šteje vsega skupaj 136 oseb. Da vlada ni pozabila vzeti državne kase s seboj, je uimevno samo po sebi.

Grški narod, kolikor ga je še ostalo izza zadnjih strahovi-tih bojev, je na ostal na doma-čih tleh, kjer mu gospodarijo Lahi in Nemei.

Če se Lahom in Nemcem vo-jna sreča spakedra, bo grški na-rod spet svoboden.

In takrat se bo grška vlada vrnila v vsem svojem dostoj-anstvu na grška tla ter začela vladati.

Najboljšo Garancijo Zavarovalnice Jamči Vam in Vašim Otrokom

KRANJSKO-SLOVENSKA KATOLIŠKA JEDNOTA

Najstarejša slovenska podpora organizacija v Ameriki... Posluje že 48. leto

Članstvo 37.000 Premoženje \$4,725,000.00

SOLVENTNOST K. S. K. JEDNOTE ZNAŠA 125.19%

Če hočete dobro sebi in svojim dragim, zavarujte se pri najboljši, pošten in nadsolventni podporni organizaciji, KRANJSKO-SLOVENSKE KATOLIŠKE JEDNOTE, kjer se lahko zavarujete za smrtnino, razne poškodbe, operacije, proti boleznim in onemoglosti.

K. S. K. JEDNOTA sprejema moške in ženske od 16. do 60. leta; otroke pa takoj po rojstvu in do 16. leta pod svoje okrilje.

K. S. K. JEDNOTA izdaja najmodernejšo vrste certifikate se-danje dobe od \$250.00 do \$5,000.00.

K. S. K. JEDNOTA je prava mati vdov in sirot. Če se želi član ali članica te, močnejše in bogate katoliške podporne organizacije, potrudite se in pristopite takoj.

Se pojasnila o zavarovalnici in za vse druge podrobnosti se obrnite na uradnike in uradnice kraljevskih društev K. S. K. Jednote, ali pa na:

GLAVNI URAD

351-353 No. Chicago Street, Joliet, Illinois

NAZNANILO IN ZAHVALA

Zalostnega srca naznanjamo sorodnikom, znancev in prijateljem

zalostno vest, da je preminil naš največji dragi oče —

JOHN ZÜST

Umrli je dne 21. maja 1941. Bolan je bil samo 6 dni. Rojen je bil dne 8. avgusta leta 1865 v vasi Dole nad Idrijo, okraj Logatec, Notranjsko.

Tem potom se želimo zahvaliti za darovane večje strice Johna, Ikar, nekaku in nekakijnu v Bridgeville, Pa., družu SNP str. 89, Gospihinski osek, Juvenile Circle SNP str. 22, Anton Urban, 85. družini iz Whitway, Pa., Fortunat Moshek in družini iz Primrose, Pa., Charles Frank in družini iz Punxsutawney, Pa., Anton Laurich in družini iz R. D. 4, Burgettstown, Pa.

Nadalje: Joseph Torrich in družini iz Youngstown, Ohio, Math. Vehar in družini iz South View, Pa., Anton Penko in družini iz Verona, Pa., Mrs. Frances Elhel iz Welsburg, W. Va., ki je darovala za mase.

Lepa hvala vsem tistim, ki ste bili v pomoč za časa smrti; hvala tudi za avtomobile, druženim članom kakor tudi predsedniku društva hvala za lepo urejen pogreb.

Ako smo po pomoti katero ime izpustili, prosimo, da nam oprostite.

Ti pa dragi oče, spavaj mirno dokler se ne snideš.

Zaljubljeni ostali:

JOHN in FRANK, sinova; WILLIAM in DONALD, vnuka;

Dva brata in sestra v stari domovini.

Midway, Pa., 6. julija, 1941.

Kanadski Vestnik

Poročila iz raznih naselbin, kjer bivajo in delajo Slovenci

Mackenzie King zavrača očitke

Ne da bi koga imenoval po imenu, je kanadski ministrski predsednik odločno zavrnil trditve, da hoče biti Kanada plačana za pomoč, ki jo nakanja Angliji.

Pred izbrano družbo odličnih Amerikancev, Kanadčanov in angleških uradnikov je govoril kanadski ministrski predsednik Mackenzie King ter dejal, da si Kanada z vsem razpoložljivimi viri z vso svojo močjo prizadeva pomagati Angliji v skupni borbi za ohranitev svobode tudi v severni Ameriki in drugod po svetu.

"Če zmagata nacizem in fašizem," je rekel, "bodo vsi narodi na svetu izgubili svobodo. Baš zato se bodo Kanadčani borili do skrajnosti in zmagajo jim je zagotovljena."

Ne da bi koga imenoval, je Mackenzie King ostro nastopil proti tistim ljudem v Združenih državah, ki trpijo neosnovane govortice, da hoče biti Kanada plačana za vsak naboj in za vsako zrno žita, ki ga pošlje Angliji, dočim Združene države soglasno z "lend-lease" postavijo ve velikodušno posojajo. S številkanji je navedel, koliko ljudi, denarja in potrebščin je poslala Kanada Angliji, ne da bi zahtevala kakšno povračilo.

Indirektno je odgovoril ameriškim izolacionistom, da so Kanadčani zavedeni, svobodni in neodvisni narod, poleg vsega tega so pa tudi prežeti z duhom mednarodnosti, predbro zavedajo se dejstva, da je svoboda, če je na eni strani ogrožena, ogrožena povsod.

"Narodna izolacija ne nudi nobenega izhoda, nobene varnosti in nobenega zatočišča. Gore in morja ne morejo več uspešno zaustaviti pohoda tiranstva."

merjati ameriški pomoči po "lend-lease" postavi.

"V kanadski armadi, mornarici in zračni sili je 300 tisoč mož. To je toliko, kot če bi imela Amerika tri milijone vojakov, mornarjev in letalcev. Kraljevo kanadsko zračno silo tvori 55 tisoč mož, kar je toliko, če bi jih imela Amerika 300 tisoč."

"V sto kanadskih letalskih solah se vežba za polte stotine in stotine mladih Amerikancev, Kanadčanov, Novozelancev, Avstralcev in Angležev. Nad 80 tisoč prostovoljcev najrazličnejših vojskih strok je bilo poslano v Anglijo. Za njimi nenehoma odhajajo ojačenja."

"Vojna produkcija v tovarstvu v Združenih državah in Angliji ne bo spremenila se verne Amerike le v arsenal demokracije, nje pa tudi v ladje, delnice svobode na morju."

"Vseh svojih virov se Kanada ne poslužuje le zato, da pošilja danes svoje armade, mornarice in zračno silo v frontno vrto, ampak se s tem tudi pripravlja za trenutek, ko bi se utegnil sovražnik pojaviti na ameriški obali."

"Do skelnitve miru bosta začela angleški in ameriški narod sodelovati pri ustanovitvi širše in globlje utemeljene svobode kot jo je doslej poznala zgodovina človeštva. In pripravljeni bosta enkrat za vselej uničiti krut nacizem in fašizem."

Ministrskemu predsedniku se je za njegova izvajanja zahvalil Leighton R. McCarty, kanadski poslanik v Združenih državah.

ANGLEŠKE BOLNIČARKE V POVORKI

Prizor v Londonu, ob priliki povelje bolničarke angleškega Rdečega križa.

OBCUTNO POMANJKANJE SUROVEGA ZELEZA

Vojna industrija ima pred vsemi drugimi prednost. — Privatniki se bodo morali v marsičem omejiti.

H. D. Scully, ki mu je poverjena kontrola rad jaklom in železom, je izjavil, da ni daleč čas, ko bo surovo železo racionalizirano. Prve bodo preskrbite z njim vojne industrije, dočim bodo prišle industrije, ki ne izdelujejo vojnih potrebščin, zadnje na vrsto.

Izdelovalci radio aparatov in kuhinjske posode bodo pozvani, naj omeje svojo produkcijo. Aluminija sploh ni mogoče dobiti za civilno porabo. Kanada tudi cinka, niklja in bakra ne bo več.

Kam gre ves ta material? Odgovor na to vprašanje je kaj lahak. Nobena država z angleško govorečim prebivalstvom

nimata velike tovarne za topove kot jih ima Kanada. V Toronto je tovarna za strojnice, ki je največja te vrste na svetu. Nadalje izdelujejo v Kanadi tanke letala in tisočere druge vojne potrebščine. Za vse to je potrebna železa.

Centralna Kanada, ki porabi največ jekla in železa, proizvaja razmeroma le malo železne rude. Največ je pride iz Zdr. držav.

Železne rudnike v Kanadi bi bilo treba dobro razviti, da bodo že vsaj deloma zadostili potrebam. To bi pa vzelo preveč dragocenega časa.

ŽELEZNIČARJI BODO DOBILI BONUS

Življenski stroški so se podražili skoro za osem odstotkov. — Z bonusom vred bodo železničarji zaslužili toliko kot so v letih 1926—1929.

Naposled je tudi vlada sprevidela znano resnico, da dražinja hitreje narašča kot pa delavske plače. V svrhu izravnave tega neenakega razmerja, je priporočil kanadski delavski minister Norman McLarty, naj bo kanadsko delavstvo deležno tedenskega bonusa, v višini \$1.93.

Bonus bodo dobili vsi delavci, zaposleni v vojnih industrijah, poleg njih pa tudi železničarji, ladjedejci, delavci v elektrarnah in sploh vsi, ki so podrejeni Industrial Disputes Investigation postavi.

Življenski stroški so narasli za skoro osem odstotkov. Z bonusom vred bodo sedanje plače slične plačam v letih od 1926 do 1929.

Pogrešana letalca mrtva

Iz Mount Carmel, province Quebec poročajo, da so našli gozdarji v gozdnatem East Lake ozemlju trupli dveh članov kanadske zračne sile. Nekoliko vstran so bile razvaline velikega bombnika.

KRALJ POKLONIL KANADČANOM ZASTAVO

Doslej ni bil v Angliji še noben kanadski polk tako odlikovan. — Kralj je precej upapoln. — Churchill pa z njim povsem ne soglaša.

Dne 1. julija se je vrsilo v angleški prestolnici značilno slavlje. Angleški kralj Jurij je poklonil zastavo dvema kanadskima polkoma, stacioniranim v južnem delu Angije. To je prvi slučaj, da je angleški kralj izročil v Angliji zastavo kanadskemu polku.

Vojakom iz New Brunswicka in Alberta je rekel:

"Kadarkoli ste pozvani na boj proti sovražniku, se morate zavedati, da tako gotovo branite svoj lasten dom kot če bi se borili na severo-ameriških tleh."

Ta dva polka sta inkorporirana v sedem bataljonov, ki so se udeležili zadnje vojne s kanadsko ekspedicijo ko armada pod poveljstvom Sir Arthura Currie.

V kraljevem spremstvu so bili: Massey, kanadski visoki komisar, viscount R. B. Bennett, bivši kanadski ministrski predednik, in general A. G. L. McNaughton, poveljnik kanadskih čet v Angliji.

Kralj je rekel Kanadčanom: "Upam, da ni več daleč čas, ko boste spet doma pri svojih družinah," — dočim angleški ministrski predsednik Winston Churchill ni bil mnenja, da bo vojna tako kmalu končana.

Kanadski delegaciji je namreč dejal: "Pomisen sem, ker smem pozdraviti zastopnike Kanade, ki so prišli tako od daleč navduševati nas za borbo, ki je tudi njihova borba. Za trdno sem prepričan, da bo Kanada do zadnjega na naši strani."

KANADSKI VOJAKI V ANGLIJI

Velik oddelek Kanadčanov je srečno došel na angleška tla. — Tudi belgijsko vojaštvo, ki se je vežbalo v Kanadi, je bilo poslano v Anglijo.

Oddelek kanadskih vojakov, ki je te dni došel v Anglijo, je največji, kar jih je bilo naenkrat poslanih preko Atlantika. Poleg nekaj sto letalcev, je bilo več tisoč mož izvežbanih v vseh mogočih vojaških strokah.

Veliko pozornost so vzbujali gozdarji, člani kanadskega gozdarskega zbora. Pozdravili so jih dominijanski podtajnik Henry Shakespeare, admiral Sir A. Blyden in razni kanadski vladni uradniki.

Ameriški legijonarji v Kanadi

Vabila "Canadian Corps Association" se je odzvalo nad 20 tisoč članov Ameriške legije iz štirinajstih ameriških držav ter so preživele praznik neodvisnosti na kanadskih tleh.

V Kanadi so bili tri dni ter so si ogledali razne zanimivosti. Pozdravili jih je kanadski minister J. L. Ralston, ki je rekel v svojem govoru:

"Vojna bo dosti dalje trajala, kot si pa kdorkoli med nami predstavlja. Nekaj pa lahko rečem: Kanada bo vzdržala do konca."

"Vojne se ne bo tako kmalu končale. Mi ne moremo napovedati konca, kajti to je odvisno od sovražnika. Mi ne moremo povedati, kako dolgo bo ta zvižanež trpinčil narode ter kolikokrat in v kakšno smer bo postal svoj morilni stroj."

Nekaj vam pa lahko zapišem, in sicer to, da bo s svojimi zločinskimi pristaji doživel zaslužno preklestvo naroda.

"Nihče naj ni ne skuša povedati," je nadaljeval, "da so Nemci nepremagljivi. Kdor hoče imeti dokaze, naj vpraša može, ki so se borili pri Chateau Thierry, St. Mihielu, v Argonih, pri Vimmy in Valenciennes."

"Navzlic temu se pa še vedno dobre ljudje, ki pravijo, da Nemci ni mogoče premagati. Dokler bo živel kakšen veteran svetovne vojne, bo prepričeval ljudi v Kanadi in Združenih državah, da te trditve niso resnične."

Na praznik ameriške neodvisnosti je govoril v Montrealu Jay P. Moffat ameriški poslanik v Kanadi.

"Amerikanci vedo danes bolj kot kdaj prej, da so vsi drugi sistemi, ki se merijo z našimi načeli demokracije, napačni in nestalni. 4. julija sloje Amerikanci složno ter se posvečajo svobodi in obnavljajo svoje zupanje v demokracijo. V slučaju potrebe so pripravljeni na te žrtve kot ji doprinese veliki kanadski dominij."

Smrt znanega Kanadčana

V Toronto je umrl v starosti 63 let Norman Sommerville, načelnik narodnega izvršilnega odbora kanadske družbe Rdečega Križa.

Sommerville je bil slovit odvetnik, toda sponziral je moral zaradi boleznih stopiti v pokoj. Tekom svetovne vojne je organiziral nadse uspešno kampanjo za kanadsko vojno posojilo.

Ljudska kuharica

Najnovejša zbirka navodil za kuhinjo in dom, Cena 50c.

Naročite pri: KNJIGARNI SLOVENIC PUBLISHING COMPANY

216 West 18th Street, New York, N.Y.

MEDICAL AID PLAN SE BO DOBRO OBNESEL

Dozdaj ima že nad šeststo članov. — Do podpore oziroma zdravniške pomoči je upravičenih nad dva tisoč oseb. — Uslužbenci so izvolili odbore.

Takojmenovani Medical Aid Plan, ki so ga uvedle uprave Lake Gold, Macassa in Golden Gate majne, je star že nad mesec dni, in kakor kaže, se bo zelo dobro obnesel.

Načrt ima 622 članov, upati je pa, da se bo njih število v doglednem času povečalo.

Do podpore, oziroma zdravniške oskrbe je po načrtu upravičenih nad dva tisoč oseb, mladoletnih otrok, in žena z varovancev.

Izza 1. junija, ko je bil načrt uveljavljen, je bilo poslanih v bolnišnice šestnajst njegovih članov. Med njimi je bilo pet porodnih slučajev. Koliko članov je doma v zdravniški oskrbi, se ni moglo dognati.

Neki bolnik, član načrta, je bil že prej v bolnišnici ter dobi izza 1. junija podporo.

V nedeljo dne 1. junija je bil poslan v bolnišnico neki otrok. Oče ni mogel pred ponedeljkem predložiti rudniški upravi podpisane prošnje, navzlic temu je bilo pa pozneje vse urejeno, da očetu ni bilo treba plačati zdravnika in oskrbe v bolnišnici.

Medical Aid Plan upravlja pri vsaki majni poseben odbor, ki ga izvolijo uslužbeni potom tajnoga glasovanja.

V odboru neke majne so štiri delavci, ki vrše povsem različna dela. Ter dva člana, ki jih je imenovala uprava.

črtu že dvajset krajevnih zdravnikov in med njimi je tudi nekaj specialistov.

Nemški letalec ustrelen na begu

V koncentracijskem taborišču pri Schreiber, Ont., je bil z drugimi vojnimi ujetniki zaprt tudi nemški letalec, nadporočnik Martin Mueller. Pred kratkim je skušal pobegniti, pa so mu bili kmalu na sledu.

Stražniki so ga pozvali k predaji, on se jim je pa protivil, naker so ga ustrelili.

Kako mu je bilo mogoče pobegniti iz močno zastraženega taborišča, je obalstih se danes uganka. Pogrešiti so ga šele po treh urah. Bežal ni daleč, pač se je pa skrival v bližini taborišča in čakal noči.

Najbrž je moral imeti zmanjše zaveznike.

The Modern Encyclopedia

KNJIGA VSEBUJE: 22,000 RAZLAG in 1200 SLIK

Najnovejša svetovna ENCYCLOPEDIA, v kateri more vsakdo kakorinekoli pohlela najti razlago vsake besede opadajoče v njegovo stroko.

KNJIGA VSEBUJE 184 STRAN in JE OKUSNO V PLATNO VEZANA — SKORO NEVERJETNO JE, DA JE MOGOČE TAKO NAJPOPLNEJŠO KNJIGO DOBITI ZA TAKO ZMERNO CENO.

CENA — SAMO \$2 (Poštnina plačana.)

KNJIGARNA SLOVENIC PUBLISHING CO. 216 West 18th Street, New York, N.Y.

GOSPOD IZ KONOPIŠTA

Napisal: I. WINDER.

39

Tačoj nato sta ga spet obšli resnoba in skrb. Od snoci ga je zasled ovala nekakšna prikazen, nekakšen temen spomin. Ali je bil spomin na sanje? Nejasno se mu je zdelo, da je Marija Anunciata na smrtni postelji terjala od njega prisego; moral ji je prisesti, da se bo "odpovedal" da ne bo zapotoval sinovom. Razločno se je s pomnilja, da je slišal z njenih ust čudno besedo "odpovedal." Ali se je v njenih predsmrtnih blodnjah oglašal preroški duh? Ali se mu je vse to le sanjalo? "Sanjati se mi je moralo," je mislil sam uri sebi. "Drugače bi se ti v tolikih letih vsaj enkrat spomnil te prisrge."

Karel Ludvik je v ustih, da so se sanje, spomin in pirkazen pogreznili kakor kamen, ki ga spustiš v morje. Črn angel je bil preletel cobo. Črn angel je bil preletel njegovo življenje. A to življenje je bilo že davno minulo in pozabljeno. Pred petnajstimi leti je bil začel novo življenje, lepše, priaznejše, življenje z zdravim, pametno, ljubo ženo. Karel Ludvik je bil tako srečen, da ni imel nobenih želja. Ni si želel cesarske krone. Ničesar ni hote lvedeti o slavi, odgovornosti, politiki in strogi dožnost. Vkljub temu se ni rad odločil, da prevzame vlogo prestolonaslednika. Lepo se mu je zdelo, da bo moral se pogostje kakor doslej pokroviteljovati plešom, razvijati zastave, odpirati razstave in sprejemati odposlance. Tš večer je molal daj kakor po navadi. Molil je: "Ljubi Bog, daj, da se vse srečno konča, in prizanesi nam nove u darce u-ode! Daj meni in mojim zdravje, nič drugega nočem." Francija hoče biti zvest skrbnik. Moja duša je zaostala, ker izpovedim, da bo moral Franci postati cesar. Če si mu izbral to vzvišeno nalogo, ljubi Bog, tedaj te prosim, na kolenuh, daj mi tudi potrebno zdravje! Kajti drugače ne bo imel mira, če bi vedel, da je holan in mora nositi tako težko breme. Zadnji čas je večkrat nekam čudne kašljaj, upam, da to ne pomeni hudega, ljubi Bog! Na kolenuh te prosim, ljubi Bog, in tebe, ljubi gospod Jezus, in tebe sveta Devica, in vse svetnike, pro-im na kolenuh; naj se vse srečno konča! Da mi ne bi bilo t.eba doživeti takšnih strašnih reči, kakor mojemu bratu cesarju. Amen."

Ob isti uri je molil v svoji spalnici tudi Franc Ferdinand. V neki pobožnosti je kličal pred sliko Krizanega. Toda molitvena pobožnost je bila zastrupljena od tihe burje in ne-močne srda njegovega srca. "Ta srd se je obračal proti ce-sarju. Franc Ferdinand si je domišljeval, da ga koče cesar ponižati, razžariti in osmešiti pred svetom kakor norca, ki se ne zaveja svoje ničevosti, ampak drzno in nesramno sili v ospredje. Jeza se je obračala tudi proti očetu. Franc Ferdi-nand je mislil, da bi bil oče postavil svojo voljo proti cesarjevi i. se odrekel prestolonasledstva, če bi bil Oton prvorojeni sin in najbližji dedič prestola. Jeza na cesarja in na očeta Fran-co Ferdinandu to dale spaki. Vstal je in nekaj ur z dol-gimi, apotkajočimi se koark hodil po sobi.

Marija Terezija je spala pod sobo Franca Ferdinanda. Slišala je jezne, nemirne korake. Tiho se je vzpela po stop-nicah in potrkala na vrata. Franc Ferdinand je odprl. Zar-dela in kakor nedolžno dekletce, ki se odloči in prvič obišče ljubega. Rekla je:

"Ali ne moreš zaspati, Franci? Si delaš skrbi?" Zmrlja je z glavo. Nadaljevala je: "Ni si ne heli glave in hraber bodi, Franci, svoje moči boš se potreboval. Ali se zavedaš kako silno se je od večerj izpremenila tvoja u sode? Dnes vidi v tebi ves svet bodočega osarja. To, da se papa ni uradno odrekel, je brez pomena, saj je voljan, da ti za časa prepusti svoje mesto. Resnični pre-telk naslednik si ti, čeprav ni uradno izrečeno. Mnogo bo-do terjali za tebe. Zato se moraš okrepiti in ostati zdrav, to je prvi pogoj. Priznavaš si torej, in se brez naglice in brez nestrpnosti pripravljaj na svojo vzvišeno nalogo. Mislim in upam, da si pokličen za velike reči. Potrepujivo kakaj svoje ure! Ne bodi nesrečen in veruj vase! Srečnega te hočem videti; kajti srečnega kakor slavnega in velikega!" Hvala! "jo je objel. Zardela je, ga poljubila in zapu-stila njegovo sobo. Legel je v posteljo.

Zaspal ni več, a po tej tolažbi mu bedenje ni bilo več mu-ka. Tiho je šel v knjižnico in poiskal atlas. Odprl je zem-ljevid avstro-ogrske monarhije ter ogledoval svojo bodočo državo, ljube dežele: Spodnjo Avstrijo, Gornjo Avstrijo, Ko-roško in Štajersko, gore in doline Solnograške, Tirolske in Predalpske, rodovitna ravnine in gozde Češke, Moravske in Šlezije, zalive in otoke Dalmacije. Predstavljal si je težko dostopno lepote Istre, Kranjske in Goriske, velikanstvo, uma-zano in krvinstno ležal Galicijo, bujne gozdove pokrajine Bukovine. Z lakomnimi prsti je otipaval reke Ogrske, bral je mnogoglasna imena ognjskih mest, tuhtal je nad ozemlji Irvatske in Slavonije, Bosne in Hercegovine, kako tuje je bilo vse to! Kako veliko! Z nestrpnost omejujočim kazal-cem je iskal: kje živijo Nemci, Čehi, Madžari, Poljaki, Hrvatje, Srbi, Slovaki, Slovenci, Rusini, Rumuni, Italijani — z očmi je vrtal v njihova zelišča in stineli: toliko narodov! Toliko mi-lionov ljudi! In nobenega ne poznam, in nobeden ne pozna mene. A enakega dne bodo vsi vedeli, kdo sem, te mnoge de-žel, ti mnogi narodi, vsi bodo morali občutiti, kdo sem. Zda-j niti san: se ne vem kdo sem. Vem pa, kaj hočem. Obnoviti hočem staro državo, končati hočem vladavino slabosti, vladati hočem moč haloburške hiše, popraviti hočem, kar je Franc Jožet pokvaril in še pokvarja, zediniti hočem vse narode mo-narhije in neusmiljeno pokončati vse, ki mi bodo nasprotovali, iztrčati hočem zanikarnost in brezvestnost in avstrijsko dobro-volnost ki nam nakopava zgolj posemah in škodo, hočem, da si vsak izmed mojih podložnikov pomane oči in z menoj vred reče: "Hocem!"

Tako je sanjari z odprtimi očmi do jutra. Imel je vročico kakor sleherno jutro. Telo mu je bilo medlo in šibko od vročice, bolezn, ki je z okrutno počasnostjo in vztrajnostjo prevzerala njegovo telo.

[Nadaljevanje prihodnjik]

Raznoterosti

MLADA RAZBOJNIKA OB- SOJENA NA 4 IN 5 LET.

Samski mehanik, 22 letni Polde Omeje s Tuškega čela, in kovaški pomočnik, 26 letni Ivan Hrome iz Podgorice, sta zgodaj začela. V kazenskih re-gistrih imata zapisanih samo-dvoje manjših kazni po 14 in več dni. Polde je sklenil, da se osamosvoji in da začne sa-mostojno obrt. In na kakšen način? Predlanskim je pokra-del devet starih in novih koles v vrednosti 6500 din. Postal je specialist za kolesarske ta-tinske posle. Njegov znanec Ivan Hrome je pa stikal za de-narjem in zlatino. Večkrat je govoril: "Kje naj dobim de-nar, da mi ne bo treba gara-ti?" Predlanskim je napravil tri večje vlonne tatvine, ko mu je v plen prinesel precej dragocenosti in gotovine. Plen je bil vreden do 15,000 din.

Oba sta že decembra l. 1938 vlonila pri dveh samotarkah, Ivani in Mariji Bregarjevi v Brinju pri Domžalah. Takrat sta odnesla 300 din denarja. Pznejše sta odkrila slamnato koč in se splazila v hišo obeh starih ženic, ki imata nad 60 križev. Močno sta se ju pre-strušili. Marijo Bregarjevo je razbojnik z odedo pokrnil in jo davil. Ivana pa je d rугemu povedala, kje je denar. Odne-sla sta ubogima ženskama 210 din gotovine. Hrome in nje-gov prijatelj Viktor Zajc sta predlanskim vlonila tudi ne-kje na Gorenjskem in posestni-ku Janou odnesla gotovine in drugih stvari v vrednosti 2300 din.

Prva dva Omeje in Hrome sta bila sedaj obtožena poleg tatvin tudi zločina nočnega ropu, zadnji, Zajc, le zločin-stva vlonila. Zadeva je prišla pred sodišče. Vsi obtoženci so

dejanja p rznali in so bili ob-sojeni: Polde Omeje na 4 leta ječe, Ivan Hrome na 5 let ječe in Viktor Zajc na 6 mesecev ječe.

GOSAK PRIDE ZNOVA PRED SODIŠČE.

V začetku avgusta lani so na-šle na planini v župniji sv. Ku-nigunde nad Zrečami umorjeno Juhijano Gosakovo, ki je imela na grozovit način razsekano glavo. Sum je letel na dva, na nekoga Dubeja iz Vrhol pri Prihovi, ki je nekaj dni po tem umoru na begu pred orožniki zgorel na kozolecu, polnem sena, in na pokojničnega pastorka Franca Gosaka. Sum se je ved-no bolj zgoščeval na slednjega. Orožniki so ga zaprli in celjsko sodišče ga je spoznalo za krive-ga in ga obsodilo na 15 let ječe.

Zoper to sodbo se je Franc Gosak pritožil na ljubljansko apelacijsko sodišče, ki je priži-vu ugodilo in bo Gosak znova so-vojen. Medtem je prišla na dan zanimiva stvar. Ob priliki umora je storilec odnesel iz po-kojnišnice hiše nekaj obleke z nahrbtnikom vred. Prejšnji mesec so to obleko nenadoma našli v domačem hlevu ob vratih. Ves zavoj ki je bil premo-čen, je bil povsem premuznjen in ntrd. V zvezi s tem se sedaj vršijo obširne nove poizvedbe in zasledovanja številnih prič, ki jih je predhgal Gosakov za-govornik.

Ko bodo vse te stvari kon-čane, pride Gosak znova pred sodišče, ker trdovratno vztra-ja na tem, da je nedolžen. Ta-ko je ta umor, ki je lani toliko razburil južno Pohorje, še ved-no nepojasnjeno. Baje se bo sodna razprava vršila na Po-horju, na kraju dogodka same-ga.

DOJENČKI KI OUELJAJO PALCE.

Dojenčki so menda pri nas že od nekdaj imeli to navado, ne da bi jih kdo k temu nava-ja, da so radi oucljali svoje palce na roki. Posebno odločni in svobodomiseln pa so se lote-vali celo palcev na nogah. Tako je bilo in je menda še Se-daj pa se je ogasil učen profe-sor s čikaške univerze, ki je to za-levo, katera se je doslej ti-kala le dojenčkov, hotel znan-stveno preiskati in dognati. Preiskal in nadlegoval je kar 173 dojenčkov, ki so po stari navadi oucljali palce. In jih je znanstveno temeljito preiskal in dognal: Vsi dojenčki, razen treh, so imeli ali v ustih ali čel-justih ali v zobčkih kako bo-lezen. Zato je profesor nujno nasvetoval vsem materam in o-četom, naj prav takoj pokliče-jo zdravnika, če bodo opazili, da mali zemljan ouclja svoj pa-lec. Oueljanje namreč ni po-sledica kakke bolezni, pač pa je bolezen v ustih potem posledica oucljanja. Zaradi tega je razvadi napovedati najhujši boj.

Kolikor se človek spominja, so naši starši odvadili nas, mi pa smo morali znati odvaditi svoje otroke oucljanja palcev. To je šlo brez zdravnika doslej, pa naj bi šlo tudi poslej, ker zdravniki imajo drugega dela dovolj.

KUBA BO NAJELA POSJOILO.

Iz Havane poročajo, da bo sklical predsednik Batista kon-gres k posebnemu zasedanju in ga pozval, naj sprejme predlo-ga, ki bo omogočila Kubi najeti pri Export-Import banki v Wa-shingtonu posojilo v znesku 25 milijonov dolarjev. Istočasno bo tudi temeljito preurejen kubanski davčni sis-tem, da bo mogoče uravnove-siti državni proračun.

S TEHTNICO IŠČEJO PE- TROLEJ POD ZEMLJO.

V notranjosti naše zemlje je brez dvoma še mnogo petroleja, kateri je dandanes tako po-menben in ki bo komčno morda še odločil, kdo bo gospodari na površini te uboge zemlje.

Največ bogatih petrolejskih vrelcev so naši svoje čase zgolj slučajno. Pozneje, ko je kup-čija s to robo šla vedno bolj v cvetje, so začeli delati posebne priprave, s katerimi so presku-šali, ali je pod nami kaj petro-leja. Zdaj pa so iznašli fino tehtnico, ki naj iskalec poka-že, ali je pod nami kaj petrole-ja ali ne.

Ta metoda s tehtnico je du-hovita, vendar kar preprosta. Tehtnica namreč je tako nare-jena, da je močno občutljiva za privlačnost zemlje. Ta zemelj-ska privlačnost pa ni po vseh krajih naše zemlje enaka.

Kjer je spodaj pod nami zem-lja bolj zrahljana, njena pri-vlačnost ni tako močna, kakor pa je tam, kjer je spodaj polno debelih plasti močnega skalo-voja. To razliko v privlačno-sti pa je mogoče tehtati.

Tako nam taka fina tehtnica lahko pove, ali je zemlja pod nami rahla, ali ne. Če je zemlja pod nami rahlja, to pomeni, da je v njej še kaj drugega, kar je tekoče in kar je morda petrolej. Seveda so te tehtnice tako fino izdelane, da zaznamujejo že milijardni delček razlike v pri-vlačnosti. Kakor poročajo li-sti, se je tako zadnje čase po-srečilo odkriti precej važna pe-trolejska ležišča pod zemljo.

GENERAL MOTORS CORP. NE BO PODRAŽILA KARE.

General Motors Corporation je obvestila vlado, da ne neme-rava podražiti avtomobilov le-tošnjega (1941) modela. Dne 1. avgusta bo začela izdelovati modele za prihodnje leto, kate-rim pa še ni določila cen.

Chrysler je pred nekaj dnevi izjavil, da bo zvišanje, ki ga je že prej napovedal, ostalo v ve-ljavi.

Lega knjiga je kulturna poslanica; odprimo ji vrata v naše domove, odprimo ji srce... (Finigar)

ŽIVI VIRI

Spisal IVAN MATIČIČ

Knjiga je svoelvrten pojav v slovenski književnosti, kaj-ti v nji je v trinajstih dolgih poglavjih opisanih trinajst rodov slovenskega naroda od davnih početkov v starem slovstvu do današnjega dne. Knjiga je vedno arealo našega življenja in trplje-nja, in kdor jo prebere bo vedel o Slovencih več kot mu more nuditi katerokoli naše zgodovinsko delo.

DED — je ZEMLJO otrebil, zoral
OČE — je posejal in gledal bujno njeno rast
SIN — je zoral med težkim klasjem
VNUK — se je dvignil proti besu novega časa.

13 POGAVLJ — 413 STRANI
V PLATNU VEZANO

Cena \$2. Poštnina plačana

Avtor knjige je IVAN MATIČIČ, ki je spisal splošno znano knjigo — NA KRVAVIH POLJANAH

KNJIGARNA
"Glas Naroda"

216 WEST 18th STREET NEW YORK, N. Y.

RUSIJA HOČE BITI NA JASNEM.

Ruska vlada je v posebni no-ti ostro vprašala japonsko vla-do, če je pripravljena zadostiti vsem določbam nevtralnostne pogodbe, sklenjene na veliko-nočno nedeljo.

NAPRAVA, KI SAMA URAV- NAVA GLAS V ZVOČNIKU.

Iz Kodanja na Danskem po-ročajo: Dva danska inženirja Petersen in Paulsen sta po več letih preskušanja izumila na-pravo, ki zna sama urejevati moč in barvo glasu v zvočniku ter obenem izloča vse postran-ske glasove, kateri navadno motijo poslušalca. Ta izum g-mogocha, da bo poslej mogoče rta zvočniku poslušati naravni glas tistega, ki nam govori ali poje v radiju. Pomankanje teke naprave je bila doslej ve-lika pomanjkljivost. Danske oddajne postaje bodo zdaj brz naročile take naprave, kakor hitro bodo končane potrebne preizkušnje. Novi izum je e-lektrični ojačevalac glasu, ki docela sam deluje in natančno izravna glas.

ALUMINIJA IN BAKRA MANJKA.

Robert R. McConnell, ki na-čeluje pri produkcijski upravi oddelku za nadomestila, je re-kel, da aluminija in bakra za privatno porabo že zdaj resno primanjkuje. Industrije, ki ni-mrajo vojnih naročil, bodo do-bile letos le 300 tisoč ton bakra, potrebovale bi ga pa 800 tisoč ton.

13,000 KOVČGOV BREZ GOSPODARJEV.

Franca-ka železniška upra-viz je izdala seznam imen, ki so ob lanskem polomu na begu svoje kovčke dali na železni-co, pa pozneje niso prišli po-nje. Zdaj francoska železni-ška uprava kliče ljudi, naj pri-dejo po svoje kovčke, kate-rih se je v skladiščih nabralo že 13.000. Upajo, da bodo zdaj ljudje vendarle prišli po nje.

FOR DEFENSE

Poučni spisi

<p>ANGLEŠKO SLOVENSKO BERILO. Sestavlil dr. F. J. Kern. Vezano. Cena \$2.00</p> <p>BODOČI DRŽAVLJANI naj naredo knjžice — "How to become a citizen of the United States". V tej knjžici so vse pojavnosti in sako-ni za naseljenca. Cena 35c.</p> <p>DOMAČI ŽIVINOZDRAVNIK, spisal Franjo Do-lar. 278 strani. Cena trda vez \$1.50
Zelo koristna knjiga za vsakega živinozdrav-nika: opis raznih bolezni in zdravljenje; slike.</p> <p>GOVEDORJEJA. Spisal: R. Zagvar. 148 strani. s slikami. Cena \$1.—</p> <p>KNJIGA O DOSTOJNEM VEDENJU. 111 strani. Cena 50c.</p> <p>MLEKARSTVO. Spisal Anton Pava. s slikami 168 strani. Knjiga za mlekarje in ljubitelje mlekarstva sploh. Cena 50c.</p> <p>NAJVEČJI SPISOVNIK. — 188 strani. Cena 50c.</p> <p>NAŠE ŠKODLJIVE ŽIVALI v PODOBI in SE-SEDL. Opisal Fran Erjavec. 224 strani. Broš. Cena .25c.</p> <p>OBSTNO KNJIGOVODSTVO. 258 strani. Vez... Knjiga je namenjena v prvi vrsti za stavbno, umetno in strojno ključavnikarstvo ter celo-solivarstvo. Cena \$1.—</p>	ODKRITJE AMERIJE, spisal st. MAJAR. Trije deli: 102, 141, 183 strani. Cena mehko vez Poljuden in natančen opis odkritja novega sveta. Spis se čita kakor zanimiva povest ter je sestavljen po najboljših virih. Cena 50c. FRAKCIJNI RAČUNAR. Trda. vez. 281 str... Priročna knjžica, ki vsebuje vse, kar je pri oakupu in prodaji potrebno. Cena 75c. PROBLEMI SODOBNE FILOZOFIJE Spisal dr. F. Veber. 341 strani. Knjigo toplo priporočamo vsakomur, ki se hoče seznaniti s glavnimi črtami sodobne filozofije. Cena .50c. SLOVENSKO-NEMŠKI SLOVAR. Sestavil Dr. F. Bradac. — 625 strani. Cena \$1.25 UMNI ČEBELAR. Spisal Frank Lakmayer. 168 strani. Cena \$1.— VELIKI SLOVENSKI SPISOVNIK. Sestavil H. Podkrajšek. — 437 strani. Cena \$1.— ZDRAVILNA ZELIŠČA. 62 strani. Cena .25c.

Naročite pri:

Slovenic Publishing Company
216 W. 18th Street New York, N. Y.